

REGISSEUR DARIA BUKVIĆ BRENGT
EERBETOON AAN ALETTA JACOBS

VROUWEN AAN ZET

INTERVIEW: YVON VAN APELDOORN | FOTO: ANNE VAN ZANTWIJK

Terwijl de rechten van vrouwen wereldwijd worden ingeperkt, invloedrijke manfluencers seksistische boodschappen verspreiden en abortusrechten onder druk staan door conservatieve leiders, klinkt in het theater gelukkig een krachtig tegengeluid. Het komend seizoen is er een flink aantal voorstellingen te zien waarin een eigenzinnig en verfrissend vrouwelijk perspectief centraal staat. Een daarvan is *ALETTA de musical*, over het leven van Aletta Jacobs, boegbeeld van de eerste feministische golf in Nederland. We spreken met regisseur Daria Bukvić, artistiek leider van Theater Oostpool, over de urgentie van dit theatrale eerbetoon.

Waarom wilde je een musical maken over Aletta Jacobs?

"In 2018 hebben Nathan Vecht – een van de twee schrijvers van het stuk – en ik tegen elkaar gezegd: wij gaan ooit samen een nieuwe musical schrijven, met veel humor, over een Nederlands icoon. En toen kwam hij met Aletta Jacobs. Hij had haar biografie gelezen en was enorm onder de indruk van wat ze heeft bereikt en heeft moeten doorstaan in haar leven. Ze is een van de belangrijkste figuren uit onze vaderlandse geschiedenis, maar toch – *hoe zou dat komen?* – weten maar weinig Nederlanders wie zij was. We vonden het hoog tijd om daar verandering in te brengen.

We vertellen Aletta's levensverhaal vanaf haar puberteit, wanneer ze besluit dat ze wil gaan studeren. Waarom mag zij dat als vrouw eigenlijk niet? Ze slaat het wetboek erop na en leest nergens dat het verboden is. Dus schrijft ze een brief aan minister-president Thorbecke en krijgt het voor elkaar: ze mag naar de universiteit. We volgen haar als medicijnenstudent, als eerste vrouw met een eigen dokterspraktijk, als pleitbezorger voor vrede in het Witte Huis, tot aan haar latere jaren, wanneer ze als zestiger samen met haar medestrijdsters het vrouwenkiesrecht ingevoerd ziet worden. Het gaat over een

vrouw die geloofde in haar idealen en daarbij een enorme Hollandse tegenwind te verstouwen kreeg. Maar we brengen dat met heel veel humor en moderne liedjes; de muziek wordt gespeeld door een vijfkoppige *female* rockband. Het is een historisch verhaal, verteld in de *vibe* en de tijdgeest van nu."

Een tijdgeest waarin verworven vrouwenrechten bizar genoeg weer onder druk staan...

"Ja, het is een uitgelezen moment om een monument op te richten voor Aletta Jacobs, nu we in een soort *Andrew Tate toxic masculinity mindfuck* zitten en de Dolle Mina's zich na vijftig jaar weer genoodzaakt zien de barricades op te gaan."

Wat ik ook griezelig vind is dat het niet alleen vanuit mannen komt, maar dat er ook ineens conservatieve jonge vrouwen opstaan: *tradwives*!

"Het zijn enge ontwikkelingen. Hoewel je natuurlijk kan zeggen dat het doel van het feminisme is dat vrouwen alles mogen kiezen, dus ook huisvrouw zijn, als ze dat willen. Maar het probleem is dat het onderliggende sentiment wel degelijk patriarchaal is en niet gebaseerd op gelijkwaardigheid. En dat kan niet de bedoeling zijn; we zouden nooit een stap terug mogen zetten op het vlak van vrijheid en rechten."

Hoe belangrijk denk je dat een theatervoorstelling is in deze strijd? Het theaterpubliek is misschien niet per se het publiek dat hiervan overtuigd moeten worden?

"Als ik niet zou geloven dat theater de wereld zou kunnen veranderen, dan zou ik dit niet doen, dan zou ik mijn tijd ergens anders insteken. Ik wil met iedere voorstelling mensen bewegen om de wereld een klein beetje mooier te maken. Maar ik snap wat je zegt; het heeft weinig zin om voor eigen parochie te preken. Dat is ook een van de redenen waarom dit een musical is en geen toneelstuk. Met een musical bereik je vaak een ➤

➤ breder publiek. Ik geloof heel erg in musical als kunstvorm, omdat het zo'n mooie combinatie kan zijn van entertainment en engagement. Ik wil mensen een mooie avond bezorgen en even hun hoofd wegnemen van de dagelijkse sores, en ze tegelijk inspireren en empoweren, het gevoel geven dat ze, net als Aletta, de macht hebben om de tegenwind te doorstaan en iets beters te maken van de wereld waarin we leven. Dat is mijn levensdoel, zo'n beetje.

Ik hoop dat *ALETTA de musical* een event wordt waar vrouwen hun vriendinnen, moeders en dochters mee naartoe nemen, voor een *ladies night*. En wat ik nog meer hoop is dat ze de mannen in hun omgeving meenemen; partners, broers, zoons, vaders. Omdat ik denk dat een groot deel van wat we tegemoet gaan de komende jaren, staat of valt bij de mannen die ons zullen steunen. Net zoals Aletta werd gesteund door haar vader, door Thorbecke en door haar echtgenoot Carel Gerritsen. Mannen die geloofden dat gelijkwaardigheid goed is voor alle mensen."

Jij bent op je achttiende begonnen met de regisseursopleiding in Maastricht. Je wist dus al vroeg dat je regisseur wilde worden?

"Ja, op mijn vijftiende ging ik amateurtoneel doen bij een jeugdtheatergezelschap en daar kwam ik voor het eerst in aanraking met mensen die ook regie hadden gestudeerd. Toen ik hen bezig zag, wist ik: ja, dat is wat ik wil. Ik wil degene zijn die de verhalen bedenkt en verantwoordelijk is voor hoe die verhalen worden verteld. Ik wil de *creator* zijn."

Zijn er vrouwen tegen wie jij opkijkt, die een inspiratiebron voor je zijn?

"Zeker! Toen ik kind was, was dat Oprah Winfrey. Als ik thuis kwam van school keek ik altijd met mijn moeder naar haar talkshow. Hoe onverschrokken zij allerlei taboeonderwerpen aanging was echt nieuw in die tijd. Later heeft Beyoncé mij heel erg geïnspireerd, als iemand die op ieder niveau nadenkt over haar kunst en daar ook nog een miljardenpubliek mee bereikt. Er zijn mensen die vinden dat iets geen kunst meer is als het te mainstream is geworden, maar ik vind haar echt een van de grootste kunstenaars van onze tijd.

En mijn moeder is ook een grote inspiratiebron. Ze kwam als vluchteling met mij naar Nederland en heeft het alsnog voor elkaar gekregen om mij en mijn broertje een relatief veilige jeugd te geven, zonder al te veel tekortkomingen. Die waren er wel, maar daar heeft ze ons weinig van laten voelen. De manier waarop zij altijd blijft vechten, heeft mij voor een groot deel gevormd."

Tot slot nog even dit, omdat het onlangs uitgebreid in het shownieuws was: je gaat nóg een musical maken. *Cabaret*, met Chantal Janzen in de hoofdrol.

"Klopt. Het is een grote eer om een herinterpretatie te mogen gaan maken van deze klassieker, die eind 2026 exclusief in DeLaMar te zien zal zijn. *Cabaret* speelt zich af in de jaren 30, waarin de samenleving verkruiemt onder het oprukkende fascisme, en laat de gevaren zien van het uitspelen van mensen op basis van etniciteit en achtergrond. Het is een stuk dat, net als *ALETTA*, momenteel bijna niet actueler kan zijn." ✕

FEMALE IMPORTANT PERSON

Onder het label FIP (Female Important Person) presenteren we een reeks voorstellingen die zijn gemaakt vanuit een eigenzinnig en verfrissend vrouwelijk perspectief. Want eerlijk is eerlijk: anno 2025 kunnen we daar allemaal wel wat meer van gebruiken. Voorstellingen zoals *ALETTA* van Daria Bukvič, *Sisterhood* van Romana Vrede en *Phaedra in vlammen* van Ola Mafaalani, *Trut* van Club Lam, *TRADWIVES* en – eind december – de *Vrouwejaars*, waarin vrouwen uit de wereld van de comedy het jaar onder de loop nemen. Voorstellingen die je laten lachen, troost bieden, waarin perspectieven worden gekanteld en stereotypen op z'n kop worden gezet.

LET OP: BESTEL JE DRIE OF MEER VOORSTELLINGEN UIT DE SERIE FIP? DAN KRIJG JE 20% KORTING! KIJK VOOR HET AANBOD OP [SPOTGRONINGEN.NL/FIP](https://spot groningen.nl/fip)